

De raad van de gemeente Buren

uw brief van:
uw kenmerk:
ons kenmerk: Z.051105/D.151361
behandeld door: J.M.B. Terberg
bijlage(n): 1
onderwerp: Rapportage Werk & Inkomen 2022

Maurik, 19 april 2023

Geachte leden van de raad,

Wij bieden u de 'Rapportage Werk & Inkomen 2022' aan. Hiermee geven wij u inzicht in de actuele- en financiële ontwikkeling(en) op het terrein van Werk & Inkomen en Schuldhulpverlening van de gemeente Buren.

Mocht uw raad nog behoefte hebben aan een nadere toelichting of verduidelijking, dan verstrekken wij die graag.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Buren,

de secretaris,

de burgemeester,

A.J.G. Bex MLD

H.M. Ostendorp

Bijlage: Rapportage Werk & Inkomen 2022

RAPPORTAGE WERK & INKOMEN 2022

TEAM WERK & INKOMEN
GEMEENTE BUREN

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	UITKERINGEN INKOMENSVORZIENING	3
2.1	Inleiding	3
2.2	De participatiewet (P-wet)	3
2.3	De wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	3
2.4	De wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	4
2.5	Het besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz)	4
2.6	Financiering uitkeringen inkomensvoorziening	4
2.7	Uitvoering BBZ	5
2.8	De kwaliteit van de uitvoering	5
2.9	Instroom uitkeringen	6
2.10	Uitstroom uitkeringen	7
2.11	Aantal en uitkeringsduur lopende uitkeringen	7
2.12	De bijstandsdichtheid per 1000 inwoners	8
3	HET PARTICIPATIEBUDGET	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Financiering Participatiebudget	9
3.3	Actuele situatie en ontwikkelingen	10
4	HET MINIMABELEID	13
4.1	Inleiding	13
4.2	Bijzondere Bijstand	13
4.3	Individuele inkomenstoeslag	13
4.4	Individuele studietoelage	14
4.5	Participatieregeling minima	14
4.6	Financiering minimabeleid	14
4.7	Doelgroep en omvang minimabeleid	15
5	SCHULDHULPVERLENING	16
5.1	Inleiding	16
5.2	Aanmeldingen schuldhelpverlening	16
5.3	Aanvragen schuldhelpverlening	16
5.4	Aantal lopende trajecten schuldhelpverlening	17
5.5	Aantal beëindigde trajecten schuldhelpverlening	17
5.6	Soorten trajecten schuldhelpverlening	17
5.6.1	De minnelijke schuldenregelingen	18
5.6.2	Het dwangakkoord	19
5.6.3	Het moratorium	19
5.6.4	Vormen budgetbeheer	20
5.6.5	Wsnp verklaringen	20

1 INLEIDING

Ieder jaar maken we voor de gemeenteraad een verslag van de resultaten van Werk & Inkomen in het voorgaande jaar. Deze 'Rapportage Werk & Inkomen 2022' geeft inzicht in zowel de historie, de actuele situatie als de te verwachten (financiële) ontwikkeling(en) van de regelingen die door Werk & Inkomen worden uitgevoerd.

2 UITKERINGEN INKOMENSVOORZIENING

2.1 INLEIDING

Als mensen niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien, kunnen zij een beroep doen op de gemeente. De gemeente is dan verplicht hun inkomen aan te vullen tot het sociaal minimum. Het sociaal minimum is het bedrag dat iemand nodig heeft om in het bestaan te kunnen voorzien. De hoogte van het sociaal minimum is afgeleid van het minimumloon.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht de volgende uitkeringswetten uit te voeren:

- De Participatiewet (P-wet)
- De Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
- De Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
- Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz)

2.2 DE PARTICIPATIEWET (P-WET)

Iedereen die kan werken maar daarbij ondersteuning nodig heeft, valt onder de Participatiewet. De wet is er om zoveel mogelijk mensen met of zonder arbeidsbeperking werk te laten vinden. De Participatiewet vervangt vanaf 1 januari 2015 de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong).

Iedere Nederlander moet zoveel mogelijk door te werken in zijn levensonderhoud voorzien. Dat is het uitgangspunt van de Participatiewet. Als dit niet mogelijk is, moet de gemeente hem / haar helpen. Werk te zoeken. Mensen met een arbeidsbeperking en verminderde loonwaarde, kunnen aanspraak maken op een vorm van (loonkosten)subsidie. Zolang dat werk niet is gevonden, is er bijstand. Wie een bijstandsuitkering ontvangt, is verplicht om werk te zoeken of een re-integratie traject te volgen. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet.

2.3 DE WET INKOMENSVOORZIENING OUDERE EN GEDEELTELIJK ARBEIDSONGESCHIKTE WERKLOZE WERKNEMERS (IOAW)

De wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) is er voor oudere werknemers van wie hun Werkloosheidswet (WW) is afgelopen. De IOAW-uitkering is een aanvulling op het (gezins)inkomen tot het sociaal minimum. Dit onder een aantal voorwaarden. Het vermogen en de inkomsten die niet te maken hebben met werk, hebben geen invloed op deze uitkering. Dit is een belangrijk verschil met de Participatiewet.

2.4 DE WET INKOMENSVORZIENING OUDERE EN GEDEELTELIJK ARBEIDSONGESCHIKTE GEWEZEN ZELFSTANDIGEN (IOAZ)

De wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) is er voor oudere zelfstandigen die zijn gestopt met hun werk. De IOAZ-uitkering is een aanvulling op het (gezins)inkomen tot het sociaal minimum. Dit onder een aantal voorwaarden.

2.5 HET BESLUIT BIJSTANDSVERLENING ZELFSTANDIGEN (BBZ)

Het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) regelt de financiële bijstand die gemeenten kunnen geven aan zelfstandigen. Verschillende groepen zelfstandigen kunnen hiervoor in aanmerking komen. Er kan een (aanvullende) uitkering worden verstrekt voor de kosten van levensonderhoud en / of bedrijfskapitaal. De vorm van de financiële ondersteuning verschilt per situatie.

2.6 FINANCIERING UITKERINGEN INKOMENSVORZIENING

Gemeenten zijn volledig financieel verantwoordelijk voor de uitvoering van de uitkeringen inkomensvoorziening. Het Rijk geeft gemeenten daarvoor één budget. De hoogte van dit budget is afhankelijk van het macrobudget van het Rijk. De verdeling van het budget over de gemeenten is gebaseerd op een speciale en ingewikkelde rekenmethode. Bij een budgettekort zal de gemeente zelf moeten zoeken naar een oplossing voor het financiële tekort. Een budgetoverschot is door de gemeente vrij besteedbaar.

Financieel overzicht uitkeringen inkomensvoorziening (BUIG) 2022	
Participatiewet	€ 2.630.398,--
Loonkostensubsidie	€ 213.717,--
IOAW	€ 196.318,--
IOAZ	€ 57.491,--
BBZ levensonderhoud *	€ 91.398,--
Totaal uitgaven	€ 3.189.322,--
Af: debiteuren Sisa PW / IOAW / IOAZ/ Bbz	€ 86.355,--
Uitkeringslast	€ 3.102.967,--
Toegekend Rijksbudget 2022 (BUIG)	€ 3.407.319,--
Overschot op het Rijksbudget 2022	€ 304.352,--

NB: Bovenstaand overschot of tekort op het Rijks budget vindt u niet in deze vorm terug in de begroting of jaarrekening van Buren. Want we begroten jaarlijks vooraf hoeveel geld we nodig denken te hebben voor de uitkeringen. En dat kan meer of minder zijn dan het Rijksbudget. Zo voorkomen we dat er bij de jaarrekening plotseling een overschot of een tekort ontstaat bij het beheerproduct 'uitkeringen inkomensvoorziening'.

In de categorie 'kleine gemeenten' hebben kleine schommelingen in het uitkeringsbestand een relatief groot financieel gevolg. Voorbeelden hiervan zijn de vestiging van een asielzoekerscentrum binnen de gemeente of een forse instroom in de bijstand als gevolg van een eerder massaontslag. Dit maakt het lastig om ruim van te voren de kosten van de uitkeringen voor een jaar later te begroten.

Gemeenten die een tekort hebben op hun Rijksbudget moeten deze tekorten in beginsel opvangen uit eigen middelen. Sedert 2004 kunnen gemeenten die relatief (veel) geld tekort komen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een aanvullend budget. Buren heeft over 2022 echter een overschot op het Rijksbudget van € 304.352,--.

2.7 UITVOERING BBZ

In onderstaand overzicht geven we de stand van zaken weer over de uitgaven aan verstrekte bedrijfskredieten en de ontvangsten.

Overzicht Kapitaalverstrekking Bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz) 2022	
Verstrekte bedrijfskredieten 2022	€ 0,--
Ontvangsten uit (eerdere) verstrekkingen Bbz	€ 48.675,--

2.8 DE KWALITEIT VAN DE UITVOERING

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wil weten of uitkeringsgelden rechtmatig verstrekt zijn. Ook voor het gemeentebestuur is deze verantwoordingsinformatie vereist.

Er moet verantwoording worden afgelegd over de rechtmatigheid van inkomsten en de uitgaven in het kader van de bijstandsverlening. De Participatiewet (PW) vervangt sinds 1 januari 2015 de Wet Werk en Bijstand, de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een groot deel van de Wajong. De gemeente is verplicht de financiële rechtmatigheid te controleren van de Participatiewet en de aanverwante (bijstands)regelingen. De accountant geeft een goedkeurende verklaring als het bedrag van de fouten niet meer is dan 1% en het bedrag van de onzekerheden niet meer is dan 3%.

Om een uitspraak te kunnen doen over de rechtmatigheid van de uitgaven is een steekproef getrokken. Voor het bepalen van de omvang en inhoud van de steekproef is er afstemming met de accountant geweest. De controle is uitgevoerd door een extern onafhankelijk bureau.

Resultaat kwaliteit van de uitvoering Participatiewet c.a. over 2022	
Maximale fout (maximale tolerantie 1%)	0,08 %
Maximale onzekerheid (maximale tolerantie 3%)	0,21 %

2.9 INSTROOM UITKERINGEN

Aantal toegekende uitkeringen en reden van instroom in 2022 *1	
Additionele arbeidsplaats	
Ander inkomen	4
Andere oorzaak	1
Arbeid in dienstbetrekking / uitkering ziekte	9
Beëindiging huwelijk / relatie	4
Beëindiging studie	1
Einde uitkering andere gemeente	6
Einde van de te ontvangen alimentatie	
Geaccepteerd werkleeraanbod	
Inkomensvoorziening asielzoekers/gedoogde	30
Oorzaak bij partner	
Uitkering arbeidsongeschiktheid	1
Uitkering werkloosheid	3
Zelfstandig beroep of bedrijf	3
Totaal aantal toegekende aanvragen	62

*1 De redenen zoals deze worden gehanteerd door – en aangeleverd aan het Centraal Bureau voor de Statistiek

Het niet toekennen van een uitkering kan verschillende redenen hebben, namelijk:

- directe bemiddeling naar werk in aansluiting op de vraag om een uitkering
- afwijzing i.v.m. het niet verstrekken van inlichtingen / geen gehoor op oproep(en)
- afwijzing i.v.m. het (bewust) verstrekken van onjuiste inlichtingen (na aanvullend of intensief onderzoek bleek er geen recht op uitkering te bestaan).

Totaal aantal aanvragen toegekend / afgewezen / in behandeling in 2022*	
Aanvragen	80
Toegekend	62
Niet toegekend	15
Nog in behandeling (op 01-01-2023)	3
Totaal	80

- Inwoners melden zich met hun vraag om een bijstandsuitkering. Na deze melding vindt er een eerste screening plaats. We onderzoeken dan of er een ander alternatief is voor een bijstandsuitkering. Lijkt dat niet het geval, dan kan de inwoner een aanvraag indienen.

Toegekende aanvragen uitkeringen inkomensvoorziening van 01-01-2018 tot 01-01-2022				
2018	2019	2020	2021	2022
69	55	67	89	62

2.10 UITSTROOM UITKERINGEN

Aantal beëindigde uitkeringen en reden van beëindiging uitkering in 2022 *1	
Aangaan relatie	5
Aanvang studie	3
Ander inkomen	2
Arbeid dienstbetrekking / uitkering ziekte	20
Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd	7
Vermogensopbrengsten	
Negeren inlichtingenplicht	2
Negeren re-integratieplicht	
Oorzaak bij partner	7
Overlijden	
Uitkering arbeidsongeschiktheid	3
Uitkering WW	
Verhuizing naar andere gemeente	15
Verhuizing naar buitenland	5
Zelfstandig beroep of bedrijf	
Totaal aantal beëindigde uitkeringen	69

*1 De redenen zoals deze worden gehanteerd door – en aangeleverd aan het Centraal Bureau voor de Statistiek

Beëindigde uitkeringen inkomensvoorziening van 01-01-2018 tot 01-01-2023				
2018	2019	2020	2021	2022
83	65	69	105	69

2.11 AANTAL EN UITKERINGSDUUR LOPENDE UITKERINGEN

Aantal en uitkeringsduur lopende uitkeringen op 01-01-2023					
Uitkeringsduur	P-wet	IOAW	IOAZ	Bbz	Totaal
Korter dan 1 jaar	48	2	1		51
1 jaar < > 2 jaar	28				28
2 jaar < > 3 jaar	12		2		14
3 jaar < > 5 jaar	15	3			18
5 jaar < > 7 jaar	24	4			28
7 jaar < > 10 jaar	22	4			26
Langer dan 10 jaar	20				20
Totaal	169	13	3	0	185

Het totale aantal (bijstands)uitkeringen is in 2022 met 7 uitkeringen gedaald ten opzichte van 2021.

In de praktijk is het steeds lastiger om inwoners die nieuw instromen in de Participatiewet weer te laten uitstromen. Oorzaken hiervan zijn:

- Jongeren met een beperkt arbeidsvermogen worden niet meer toegelaten tot de Wajong. In plaats daarvan doen zij nu een beroep op de Participatiewet. De uitstroom van deze jongeren wordt niet snel gecompenseerd door uitstroom.
- De Wet sociale wervoorzining (Wsw) is niet meer toegankelijk voor nieuwe instroom. Deze groep kan in plaats daarvan nu aanspraak maken op de Participatiewet.
- De laatste jaren verhoogde het Rijk de taakstelling tot het huisvesten van statushouders aanzienlijk. Statushouders starten met het verplichte inburgeringstraject en zijn (op heel korte termijn) lastig bemiddelbaar naar duurzaam werk.

Op 1 januari 2023 ontvingen 50 huishoudens die 'gevestigde statushouders' zijn een uitkering op basis van de Participatiewet.

Omvang uitkeringen en historie van 01-01-2019 tot 01-01-2023					
Aantal uitkeringen op:	P-wet	IOAW	IOAZ	Bbz	Totaal
- 01-01-2019	195	19	4	2	220
- 01-01-2020	186	20	4	0	210
- 01-01-2021	184	18	5	1	208
- 01-01-2022	172	14	4	2	192
- 01-01-2023	169	13	3	0	185

2.12 DE BIJSTANDSDICHTHEID PER 1000 INWONERS

Halverwege 2022 waren er op elke duizend inwoners van Nederland ruim 29 mensen die bijstand ontvingen. De bijstandsdichtheid lag daarmee iets hoger dan een jaar eerder, na jaarlijkse afnames sinds 2017. Dit blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over de bijstandsdichtheid in de periode medio maart 2022.

Het bijstandsdichtheidspercentage per 1000 inwoners op 15-03-2022*1	
Nederland (gemiddeld)	29,3
Rotterdam (hoogste percentage in Nederland)	68,9
Ameland (laagste percentage in Nederland)	3,1
Buren	10,5
Culemborg	23,8
Maasdriel	10,6
Neder-Betuwe	14,3
Tiel	33,2
West-Betuwe	11,7
West Maas en Waal	13,1
Zaltbommel	13,6

1) Bron: CBS. Zie: <https://www.cbs.nl/nl-nl/deelnemers-enquetes/deelnemers-enquetes/decentrale-overheden/sociale-zekerheid-overheden/bijstandsuitkeringenstatistiek--bus-->

Overigens zegt de bijstandsdichtheid in een gemeente op zich niets over de kwaliteit van de uitvoering. De bijstandsdichtheid is namelijk afhankelijk van heel veel verschillende sociaal demografische factoren. Een belangrijke variabele is bijvoorbeeld het percentage sociale huurwoningen in een gemeente.

Ter vergelijking: In Nederland bedraagt het aantal sociale huurwoningen 29,1% van het totale aantal woningen. In de gemeente Buren is dat percentage 19,7%. Maar in de gemeente Culemborg, een gemeente met een te vergelijken aantal inwoners / huishoudens ten opzichte van Buren, ligt dat percentage op 26,8%. Dat vertaalt zich deels indirect naar het bijstandsdichtheidspercentage.

3 HET PARTICIPATIEBUDGET

3.1 INLEIDING

De gemeente moet maximale mogelijkheden / stimulansen bieden aan inwoners voor re-integratie en participatie. Dit geldt ook voor de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Zowel het zittende bestand als de nieuwe instroom moet zo snel mogelijk op het goede spoor worden gezet.

Daarvoor is het wenselijk dat de gemeente alle denkbare instrumenten kan inzetten.

De gemeenten beschikken daarvoor over een vrij besteedbaar participatiebudget. Met het participatiebudget biedt de gemeente maatwerk aan inwoners voor re-integratie, scholing, of een combinatie hiervan.

3.2 FINANCIERING PARTICIPATIEBUDGET

De hoogte van het participatiebudget is:

- 1) afhankelijk van het macrobudget van het Rijk;
- 2) gebaseerd op het aantal inwoners dat in aanmerking komt voor ondersteuning bij het vinden van (reguliere of gesubsidieerde) arbeid. Het gaat hierbij zowel om uitkeringsgerechtigden als niet-uitkeringsgerechtigden (bijvoorbeeld personen die een partner hebben met een minimuminkomen, personen met alleen inkomsten uit alimentatie, personen met een Algemene Nabestaandenwet uitkering, inburgeringsplichtigen, etc.).

Overzicht van het door het Rijk toegekende deel t.b.v. re-integratie in het participatiebudget, de werkelijke uitgaven, inkomsten en de overschotten/ tekorten.

	Rijks budget	Feitelijke kosten	Overschot	Tekort
2018	€ 194.001,--	€ 209.558,--		€ 15.557,--
2019	€ 233.882,--	€ 256.151,--		€ 22.269,--
2020	€ 246.006,--	€ 224.288,--	€ 21.718,--	
2021	€ 281.996,--	€ 222.657,--	€ 59.339,--	
2022	€ 292.699,--	€ 310.492,--		€ 17.793,--

- NB: Bovenstaand overschot of tekort op het rijksbudget vindt u niet in deze vorm terug in de begroting of jaarrekening van Buren. In de begroting staat hoeveel geld we nodig denken te hebben voor re-integratietrajecten. We zoeken daarbij de balans tussen zuinig omgaan met middelen en efficiënt investeren in activiteiten die leiden tot beëindiging van de uitkering.

3.3 ACTUELE SITUATIE EN ONTWIKKELINGEN

Voor de re-integratietrajecten van uitkeringsgerechtigden bepalen we per cliënt (en partner) wat nodig is om zo snel mogelijk te kunnen uitstromen naar betaald werk. Als dit in eerste aanleg niet mogelijk is, proberen we met het re-integratietraject de sociale en maatschappelijke verantwoordelijkheid te stimuleren. Dit op de weg naar betaald werk op (langere) termijn.

Inwoners in een Reintegratie- of Participatietraject op 01-01-2023	
Soort Traject	Aantal
WIW dienstbetrekking	1
Gesubsidieerde arbeid	26
Werkervaringsplaats	3
Stage	0
Directe werkbemiddeling	29
(Beroeps)opleiding	9
Inburgering	60
Psychische hulpverlening	32
Arbeidsdeskundig onderzoek	17
Vrijwilligerswerk	53
Rusttraject / sociale activering	11
Trajecten in onderzoek	10
Beschut Werk	2
Totaal aantal afgesloten / lopende trajecten	253

- Er zijn 66 inwoners geheel of gedeeltelijk (tijdelijk) ontheven van de arbeids- en sollicitatieverplichting op medische gronden en/of zorgtaken (voor kinderen jonger dan 5 jaar).
- We hebben meer lopende re-integratietrajecten dan lopende bijstandsuitkeringen. Partners van uitkeringsgerechtigden hebben hun eigen traject. En we bieden ook re-integratietrajecten aan (zoals wettelijk verplicht) aan niet-uitkeringsgerechtigden.

We willen alle inwoners naar vermogen laten participeren in de samenleving. Daarbij is het uitgangspunt om iedereen met arbeidsvermogen naar zo regulier mogelijk werk toe te leiden. Voor een goede uitvoering is het van belang inzicht te hebben in de verschillende klantgroepen.

We hanteren daarbij een indeling in vier klantgroepen / fasen, te weten:

- 1) Fase 1
Deze groep betreft de mensen met de kleinste- of geen afstand tot de arbeidsmarkt. Het gaat om mensen met een volledige verdien capaciteit die direct regulier aan het werk kunnen. Zij zijn op dit moment (tijdelijk) zonder werk. We verwachten dat zij binnen 12 maanden uitstromen naar werk.
- 2) Fase 2
Deze groep betreft de mensen die niet direct klaar zijn voor een reguliere baan. Zij hebben een kleine afstand tot de arbeidsmarkt en hebben (kortere tijd) ondersteuning nodig om die afstand te overbruggen. De verwachting is dat zij na hulp (training, cursus, stage, werkervaringsplek) daarna met een volledige verdien capaciteit aan het werk kunnen.

3) Fase 3

Deze groep betreft de mensen met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt. Zij hebben lange tijd intensief ondersteuning nodig om die afstand te kunnen overbruggen. De verwachting is dat zij daarna ook structureel ondersteuning nodig hebben (bijvoorbeeld in de vorm van loonkostensubsidie). Dit omdat zij een beperkte verdien capaciteit hebben

4) Fase 4

Deze groep betreft de mensen die niet in staat worden geacht om zelf in hun levensonderhoud te voorzien. Het gaat om mensen met persoonlijke, psychische of lichamelijke beperkingen of mensen die de zorg hebben voor jonge kinderen. Zij zijn aangewezen op trajecten die gericht zijn op het participeren in de samenleving, zonder dat ze daarmee een inkomen kunnen verdienen.

Aantal uitkeringen ingedeeld naar fase (van de hoofduitkeringsgerechtigde) op 01-01-2023

Faseindeling	P-wet	IOAW	IOAZ	Bbz	Totaal
Fase 1					
Fase 2	14		1		15
Fase 3	113	5	2		120
Fase 4	42	8			50
Totaal	169	13	3	0	185

We besteden veel aandacht aan relevante kennisverwerving om zo snel mogelijk toetreding tot de arbeidsmarkt te realiseren. Voor opleidingen en begeleiding naar werk sluiten we veel kortlopende trajecten af (maximaal 1 jaar). Ook hierbij zijn door de samenstelling van het huidige uitkeringsbestand de mogelijkheden beperkt. Daarnaast is bij een relatief groot aantal cliënten (zonder directe arbeidsmogelijkheden) een traject ingezet gericht op sociale activering. De duur van deze trajecten is sterk afhankelijk van de persoonlijke situatie van de cliënt en in het bijzonder gericht op een actieve(re) rol van de cliënt in de maatschappij.

De zgn. 'tegenprestatie' kan worden opgedragen aan belanghebbenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Met de tegenprestatie wordt bedoeld 'maatschappelijke nuttige werkzaamheden, die additioneel van aard zijn' (oftewel: werk dat anders blijft liggen). Maar vanuit zowel de wet als inmiddels de jurisprudentie is de mogelijkheid om een tegenprestatie te kunnen opleggen zeer beperkt geworden. Zo mogen de inspanningen die horen bij een tegenprestatie alleen echt additioneel zijn en mogen zij niet leiden tot verdringing van mogelijk regulier werk. Daarbij mag een tegenprestatie alleen worden ingezet voor een korte duur met een geringe omvang. Dit laatste heeft te maken met internationale bepalingen met betrekking tot het verbod op dwangarbeid en verplichte arbeid. In de praktijk legden we daarom tot nu toe geen tegenprestaties op. In plaats daarvan kozen we ervoor om verplichtingen op te leggen tot het verrichten van vrijwilligerswerk (als dit passend is).

We onderhouden contacten met werkgevers uit zowel Buren als in de regio over beschikbare vacatures en mogelijke matches vanuit het klantenbestand. We adviseren werkgevers over mogelijkheden als loonkostensubsidie bij aangetoonde verminderde loonwaarde en begeleiding op de werkvloer. In dit verband nemen zijn we deelnemer in het Regionale Werkgevers Servicepunt Rivierenland. Hierin nemen ook Werkzaak Rivierenland en het UWV deel.

Zie: [WerkgeversServicepunt Rivierenland \(WSP\) | wsprivierenland.nl](https://www.wsp-rivierenland.nl)

Aantal uitkeringen ingedeeld naar leeftijd (van de hoofduitkeringsgerechtigde) op 01-01-2023					
Leeftijd in jaren	P-wet	IOAW	IOAZ	Bbz	Totaal
Jonger dan 27 jaar	23				23
27 jaar < > 35 jaar	25				25
35 jaar < > 40 jaar	22				22
40 jaar < > 45 jaar	17				17
45 jaar < > 50 jaar	15				15
50 jaar < > 55 jaar	16				16
55 jaar < > 60 jaar	25	1	1		27
60 jaar en ouder	26	12	2		40
Totaal	169	13	3	0	185

Sinds 1 januari 2015 is instroom in de Wajong beperkt tot personen zonder arbeidsvermogen. Instroom in de Sociale Werkvoorziening is in het geheel niet meer mogelijk. Voor leerlingen die uitstromen uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en Praktijkonderwijs (PRO) betekent dit, dat zij vaker onder de doelgroep van participatiewet zullen vallen. Sommigen van hen zullen na uitstroom uit school verder leren (entree-onderwijs). Anderen zullen op zoek gaan naar werk. Een deel van deze leerlingen heeft hier (in verband met arbeidsbeperkingen) ondersteuning vanuit de gemeente bij nodig. Zij worden op aangeven van de school opgenomen in het zogenaamde Doelgroep register (DGR). Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) houdt het DGR bij.

We treden al in een vroeg stadium in contact met PRO-en VSO scholen. Per leerling bekijken we wat de mogelijkheden zijn na afronding van de opleiding. Als we verwachten dat betrokkene gaat werken met ondersteuning vanuit de participatiewet (loonkostensubsidie), wordt in het netwerk van zowel de school als gemeente Buren/Neder-Betuwe gezocht naar een passende baan. We streven ernaar dat de uitstroom leerling na school direct aan het werk kan. Ook kijken we of we een jobcoach moeten inschakelen. Als de leerling al een vorm van coaching ontving, kan het wenselijk zijn deze coaching op een andere wijze voort te zetten op de werkvloer.

Deze doelgroep, die dus idealiter geen aanspraak maakt op een uitkering (de zgn. niet-uitkeringsgerechtigden) vraagt steeds meer aandacht en legt een extra druk op de uitvoering.

Statushouders (vluchtelingen met verblijfstatus) vormen een groeiende groep in het bijstandsbestand. Hoewel het om een zeer diverse doelgroep gaat, ervaren zij voor een deel dezelfde belemmeringen om op de Nederlandse arbeidsmarkt te participeren, zoals:

- Het niet machtig zijn van de Nederlandse taal
- Het niet beschikken over in Nederland geldige diploma's
- Voor of tijdens vlucht opgelopen psychisch trauma
- Het nog onvoldoende thuis zijn in de Nederlandse samenleving, gebruikelijke omgangsvormen, normen en waarden.
- Zorgen om achtergebleven naasten.

De statushouders vinden zonder specifieke aandacht moeizaam de weg naar de arbeidsmarkt. inmiddels hebben we hiervoor een goed (basis) instrumentarium. We blijven onderzoeken of we het specifiek voor statushouders ontwikkelde instrumentarium kunnen uitbreiden en/of optimaliseren. We doen dit in samenwerking met de Arbeidsmarktregio Rivierenland.

4 HET MINIMABELEID

4.1 INLEIDING

Voor inwoners van de gemeente Buren met een laag inkomen is er geld beschikbaar om hen een steuntje in de rug te geven. Inwoners kunnen in aanmerking komen voor het minimabeleid als zij een inkomen hebben tot 120% van een bijstandsuitkering. Daarnaast mag er geen sprake zijn van (veel) eigen vermogen. De gemeente Buren heeft verschillende regelingen binnen het minimabeleid, t.w. :

- Bijzondere Bijstand
- Individuele inkomenstoeslag
- Individuele studietoeslag
- Participatieregeling minima

Clënten van het onderdeel Werk & Inkomen worden minimaal één keer per jaar persoonlijk voorgelicht over het minimabeleid. De andere inwoners van de gemeente Buren informeren we regelmatig over het minimabeleid via een folder en de bestaande huis-aan-huis bladen.

4.2 BIJZONDERE BIJSTAND

Soms heeft iemand bijzondere kosten die noodzakelijk zijn. Te denken valt bijvoorbeeld aan kosten voor woonvoorzieningen (aanschaf van duurzame gebruiksgoederen), maatschappelijke zorg (kinderopvang, reiskosten), medische zorg (aanschaf bril, tandheelkundige hulp) etc. Als iemand met een minimum inkomen deze kosten niet kan betalen, kan hiervoor bijzondere bijstand worden verstrekt. Per inwoner kijken we of de kosten ook daadwerkelijk noodzakelijk – en gemaakt zijn.

Inwoners kunnen in aanmerking komen voor het minimabeleid als zij een inkomen hebben tot 120% van een bijstandsuitkering. De Bijzondere Bijstand is een wettelijke verplichting van de gemeente.

4.3 INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG

Inwoners die langer dan 5 jaar een minimum uitkering hebben, kunnen ieder jaar een aanvullende toeslag krijgen. Dit is de individuele inkomenstoeslag. De wet gaat ervan uit iemand die jarenlang geen inkomen uit werk heeft gehad, niet op korte termijn een hoger inkomen zal hebben. Inwoners kunnen in aanmerking komen voor het minimabeleid als zij een inkomen hebben tot 120% van een bijstandsuitkering. Het verstrekken van de individuele inkomenstoeslag is een wettelijke verplichting.

De meeste huishoudens die de individuele inkomenstoeslag ontvangen, zijn al bekend bij de gemeente. Zij ontvangen namelijk een uitkering of hebben eerder een aanvraag minimabeleid gedaan. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de gezinssituatie en ligt tussen de ca. € 390,-- en € 550,-- per huishouden.

4.4 INDIVIDUELE STUDIETOESLAG

Mensen met een arbeidsbeperking kunnen een steuntje in de rug krijgen om te gaan studeren. Voor hen is de drempel om te lenen een stuk hoger, omdat de kans op een baan lager is. Een studieregeling stimuleert die groep mensen om toch de stap te zetten om naar school te gaan of een studie te gaan volgen. Ook biedt het een financiële compensatie voor het feit dat het voor deze groep vaak moeilijk is om de studie te combineren met een bijbaan. De individuele studietoelage bedraagt € 600,-- per 12 maanden.

4.5 PARTICIPATIEREGELING MINIMA

Inwoners die door hun minimale inkomen in een maatschappelijk isolement zitten of dreigen te komen kunnen een financiële tegemoetkoming krijgen via de Participatieregeling minima. Deze regeling geldt voor inwoners van 18 jaar of ouder. Het verstrekken van de participatieregeling minima is geen wettelijke verplichting. Het betreft gemeentelijk beleid van de gemeente Buren voor specifieke doelgroep(en) inwoners. De raad besloot dat bezuinigingen op o.a. sport en cultuur geen belemmering mocht zijn voor de minima om te kunnen (blijven) deelnemen aan sport en cultuur. Om te kunnen deelnemen aan sociale, culturele en sportactiviteiten kan € 150,-- per inwoner worden verstrekt. Hierbij wordt gedacht aan de kosten van contributie van (sport)vereniging, club, cursusgelden, bezoek aan culturele activiteiten, abonnementen etc.

4.6 FINANCIERING MINIMABELEID

De uitgaven bijzondere bijstand, individuele inkomensloeslag en individuele studietoelage worden bekostigd vanuit het gemeentefonds / de algemene uitkering.

Overzicht van de kosten van het wettelijk verplichte Minimabeleid				
	Bijzondere bijstand	Individuele inkomensloeslag	Individuele studietoelage	Totale kosten
In het jaar 2020	€ 279.794,--	€ 35.230,--	€ 0,--	€ 315.024,--
In het jaar 2021	€ 330.247,--	€ 35.200,--	€ 680,--	€ 366.127,--
In het jaar 2022	€ 279.768,--	€ 34.450,--	€ 7.652,--	€ 321.870,--

Overzicht van de kosten van het lokale Minimabeleid / Participatieregeling Minima	
In het jaar 2020	€ 32.632,--
In het jaar 2021	€ 33.729,--
In het jaar 2022	€ 33.159,--

4.7 DOELGROEP EN OMVANG MINIMABELEID

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hebben ca. 580 huishoudens in de gemeente Buren een kostwinner met een inkomen tot 120% van de bijstandsuitkering. Deze huishoudens kunnen niet allemaal gebruik maken van het minimabeleid van de gemeente Buren. Bij deze huishoudens is namelijk geen rekening gehouden met (mogelijk) het inkomen van de partner / medebewoner. Het aantal huishoudens in de gemeente Buren dat in aanmerking komt voor het minimabeleid ligt daarom (aanzienlijk) lager dan het aantal van 580.

Overigens hebben van deze ca. 580 huishoudens ca. 90 huishoudens een kostwinner die langer dan 3 jaar een minimuminkomen heeft (ook bij deze huishoudens is het mogelijke inkomen van partner / medebewoners niet meegeteld).

Aantal (toegekende) aanvragen Minimabeleid in 2022	
Bijzondere bijstand	274
Individuele inkomenstoeslag	74
Individuele studietoelage	3
Participatieregeling minima	152
Totaal	503

5 SCHULDHULPVERLENING

5.1 INLEIDING

Gemeenten zijn op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (WGS) verplicht om inwoners met schulden te helpen. Schulden kunnen een belemmering zijn om te (gaan) werken. Daarom is het van groot belang dat (problematische) schulden worden opgelost. Uitgangspunt is dat schulden de participatie van burgers niet mag bemoeilijken. De WGS is alleen bedoeld voor natuurlijke personen (inwoners) en geldt niet voor rechtspersonen (bedrijven / ondernemers).

We informeren inwoners van Buren meerdere keren per jaar over dat zij hulp kunnen krijgen bij het oplossen van schulden. Dit gebeurt met onze folder schuldhulpverlening en via de bestaande huis-aan-huis bladen.

5.2 AANMELDINGEN SCHULDHULPVERLENING

Iedere inwoner met schuld(en) kan zich melden. Er worden ook inwoners met schulden aangemeld door anderen. Dit zijn bijvoorbeeld woningbouwcoöperaties, nutsbedrijven, maatschappelijk werkers, praktijkondersteuners, casemanagers P-wet, Wmo consulenten, de leerplichtambtenaar, etc.. Na de melding versturen we de inwoner een uitnodiging voor een persoonlijk gesprek. Het gesprek vindt plaats binnen (uiterlijk) 4 weken na de melddatum. We inventariseren de schuld(en) en bieden hulp. Dit kan zijn met een advies, een doorverwijzing of een aanbod voor een (intensief) traject. We adviseren de inwoner dan ook of het zinvol is om een aanvraag schuldhulpverlening te doen. In de praktijk leidt niet iedere melding dus tot een aanvraag schuldhulpverlening.

Door COVID-19 kreeg ook in 2021 de schuldhulpverlening aan inwoners een andere vorm. Een deel van het jaar vonden de contacten met inwoners namelijk voornamelijk digitaal en/of telefonisch plaats.

Aantal gevoerde (eerste) adviesgesprekken schuldhulpverlening	
In het jaar 2022	78

De doorlooptijd tussen de datum van de melding en het adviesgesprek bedroeg in 2022 gemiddeld 11 (kalender) dagen.

5.3 AANVRAGEN SCHULDHULPVERLENING

We vinden het belangrijk dat onze inspanning schuldhulpverlening succes heeft. Daarom bieden we alleen schuldhulpverlening aan inwoners die we ook echt kunnen helpen. Pas dan adviseren we de inwoner om een aanvraag schuldhulpverlening te doen. Eén van de voorwaarden is dat de inwoner meewerkt en gemotiveerd is. Er zijn ook klanten die na het meldingsgesprek direct worden doorverwezen naar een bewindvoerder of die zelf besluiten om geen aanvraag in te dienen.

Aantal in behandeling genomen aanvragen schuldhulpverlening (zowel toegekend als niet- toegekende)	
In het jaar 2022	18

5.4 AANTAL LOPENDE TRAJECTEN SCHULDHULPVERLENING

Aantal lopende trajecten Schuldhulpverlening	
Per 01-01-2023	63

5.5 AANTAL BEEINDIGDE TRAJECTEN SCHULDHULPVERLENING

Aantal beëindigde trajecten Schuldhulpverlening			
In het jaar 2022	Succesvol afgerond		4
	Beeindigd i.v.m.	Saneringskrediet	8
		Toelating tot Wsnp	4
	Afgebroken (op verzoek klant) i.v.m. of verhuizing of niet toegelaten Wsnp of nieuwe schulden etc.		1

5.6 SOORTEN TRAJECTEN SCHULDHULPVERLENING

We lossen schulden op door te bemiddelen tussen de burger met schulden en zijn schuldeisers. De eigenlijke schuldhulpverlening kan bestaan uit (een combinatie) van:

- De minnelijke schuldenregelingen
- Het dwangakkoord
- Het moratorium
- Budgetbeheer
- WSNP verklaring

Hierbij merken we op dat een traject schuldhulpverlening vaak langere tijd loopt / meestal niet binnen 6 maanden is afgerond. Een belangrijke factor daarbij is de tijd die schuldeisers nodig hebben om een opgave te doen van hun vordering en daarna te reageren op een voorstel vanuit Schuldhulpverlening.

We geven hierna een korte uitleg van de verschillende trajecten schuldhulpverlening. Waar geen aantal staat genoemd, is niemand dit jaar opgenomen in dit traject.

5.6.1 DE MINNELIJKE SCHULDENREGELINGEN

De consulent schuldhulpverlening maakt een overzicht van de schuldeisers en het totaal aan schulden. De financiële situatie wordt heel gedetailleerd in kaart gebracht. Samen met alle schuldeisers kijken we naar mogelijkheden om tot een oplossing te komen.

De schuldenregeling is vrijwillig. De consulent schuldhulpverlening doet een betalingsvoorstel aan alle schuldeisers. Hierbij zijn er drie varianten:

1) Betalingsregeling

De bemiddeling slaagt alleen als alle schuldeisers akkoord gaan met het voorstel. De regeling is vrijwillig, zowel voor de schuldeiser als voor de schuldenaar.

Aantal geslaagde betalingsregelingen / aanbod voor periode 3 jaar	
In het jaar 2022	9

2) Schuldbemiddeling:

De schuldeisers krijgen niet de volledige schuld afbetaald. Een deel van de schulden wordt kwijtgescholden door een deel van de schuld te betalen. Alle schuldeisers gaan akkoord met het betalingsvoorstel. De looptijd van een schuldbemiddeling bedraagt (over het algemeen) drie jaar.

Aantal geslaagde (succesvol afgeronde) schuldbemiddelingen	
In het jaar 2022	4

3) Schuldsanering / saneringskrediet:

Met een saneringskrediet leent de inwoner één bedrag bij de Nederlandse kredietbank (NKB). Met één nieuwe lening kan de inwoner meerdere oude schulden in één keer afkopen (eventueel op basis van betaling van een percentage van de totale schuldenlast). De inwoner betaalt het krediet binnen 3 jaar terug aan de kredietbank.

Aantal aangevraagde saneringskredieten bij de NKB	
In het jaar 2022	6

5.6.2 HET DWANGAKKOORD

Soms gaan niet alle schuldeisers akkoord met het aanbod voor een minnelijke schuldenregeling. In dat geval kunnen we een verzoekschrift indienen bij de rechtbank. De Rechtbank kan dan de schuldeisers alsnog dwingen om in te stemmen met de voorgestelde minnelijke schuldenregeling. De rechtbank doet dit alleen als slechts een relatief klein percentage van de schuldeisers (met een relatief klein percentage van de schuld) niet akkoord is met het aanbod voor de minnelijke schuldenregeling. Dit noemen we het dwangakkoord. Als het dwangakkoord wordt afgewezen door de rechtbank, is de Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP) de laatste optie tot een schuldenregeling.

Aantal geslaagde dwangakkoorden	
In het jaar 2022	1

5.6.3 HET MORATORIUM

Soms raakt iemand met schulden in een bedreigende situatie. Dit kan zijn een aangekondigde huisuitzetting, een afsluiting van gas, water en elektra of opzegging van de zorgverzekering. In dat geval dient de consulent schuldhulpverlening met spoed een verzoekschrift in bij de rechtbank voor een moratorium. Als de rechtbank een moratorium aan belanghebbende afgeeft, betekent dit dat:

- de woning niet gedwongen ontruimd kan worden;
- de levering van gas, water en elektra niet mag worden stopgezet
- de zorgverzekering niet kan worden opgezegd of ontbonden.

De rechter roept de klant op voor de behandeling van het verzoekschrift. Tijdens de zitting bij de rechter kan de klant het verzoek toelichten. Binnen acht dagen na de zitting beslist de rechter of het moratorium (voor maximaal zes maanden) wordt afgegeven. Bij de beoordeling daarvan houdt de rechter rekening met de belangen van de klant en de belangen van de schuldeiser.

Aantal opgemaakte en ingediende verzoekschriften Moratorium	
In het jaar 2022	0

5.6.4 VORMEN BUDGETBEHEER

Bij budgetbeheer gaat iemand anders het geld beheren voor de schuldenaar. De beheerder zorgt ervoor dat er niet meer geld wordt uitgegeven dan er binnenkomt. Er zijn twee vormen van budgetbeheer:

1) Vrijwillig budgetbeheer

De budgetbeheerder betaalt alle vaste lasten, alle andere rekeningen en afgesproken aflossing(en). De schuldenaar werkt hier vrijwillig aan mee en zorgt ervoor dat er geen nieuwe schulden ontstaan.

Aantal huishoudens in vrijwillig budgetbeheer (via SHV Buren)	
Op 01-01-2023	4

2) Beschermingsbewind

Door de lichamelijke of geestelijke toestand kan iemand niet zelf de financiën beheren. Een kantonrechter wijst een bewindvoerder aan om die taak (en de andere administratie) over te nemen. Dit is om (verdere) problemen te voorkomen. Dit is niet vrijwillig. Om (verdere) problemen te voorkomen, verplicht een kantonrechter dat een bewindvoerder die taak op zich neemt. De budgetbeheerder betaalt alleen de huur / hypotheek, kosten gas, water en elektriciteit en ziektekosten.

Aantal huishoudens onder beschermingsbewind (via SHV Buren)	
Op 01-01-2023	42

5.6.5 WSNP VERKLARINGEN

Soms lukt het niet om – ondanks alle inspanningen – om tot een akkoord met alle schuldeisers te komen. Dan is het mogelijk via de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) toch nog te werken aan een schuldenvrije toekomst. Hierbij beslist de rechtbank over het saneren van de schulden en niet de schuldeisers.

Om in aanmerking te komen voor de Wsnp stuurt de consulent schuldhelpverlening een verzoekschrift naar de rechtbank. Daarbij zit een verklaring van schuldsanering waarin de persoonlijke en financiële situatie van de belanghebbende wordt beschreven. De rechtbank beslist vervolgens of belanghebbende wordt toegelaten tot de Wsnp.